

INNHOOLD

INNLEDNING 13

Bokas bidrag 13

VALG OG VERDIER 17

Av Karl Elling Ellingsen

Jeg synes at alle skal tenke seg om! 19

Introduksjon til bidraget som følger 20

EN ÅNDSSTERK KVINNE 21

Av Hanne Mathiassen

En sårende opplevelse 22

Enda en sårende opplevelse 22

Livsvernprisen 2005 22

Da jeg flyttet i egen leilighet 23

Menneskeverd 24

HVEM SINE VALG OG VERDIER? 25

Av Karl Elling Ellingsen

Selvbestemmelse – og det er? 27

Enkle, viktige og verdifulle hverdagsvalg 30

Sånn er det bare! 31

Kan alle bestemme selv? 33

Introduksjon til de fem bidragene som følger 36

DET ER MITT LIV 39

Av Marte Wexelsen Goksøyr

MIN HISTORIE 43

Intervju med May Jorun Bakås

HVA BETYR DET Å BESTEMME SELV? 49

Av Tore Frost

De grunnleggende verdipremisser 49

Hvor reell er retten til selvbestemmelse? 50

Hva gjør vi når brukerens

autonomi minimaliseres? 51

Respekt for brukernes integritet

– hva mener vi med det? 51

De to mangeltilstander 52

Verdenshumanismens idé om menneskets iboende verdighet 53

Forsøk på en oppsummering 55

PROFESJONSETIKK 57

Av Trygve Wyller

Innledning 57

Det enkelt-viktige kroppsspråket 58

Kroppen som subjekt 60

Den kroppslige samaritanen 61

SANT OG DIREKTE, RETT FRA HJERTET 63

Om og av Audgunn Vilhelmsen

Kjære Audgunn 63

JEG BESTEMMER SJØL 67
Fortalt av Audgunn Villhelmsen

SANT OG DIREKTE, RETT FRA HJERTET 69
Av Alfred Vaagsvold

OM SELVET, FRIHET OG KONTROLL 71
Av Karl Elling Ellingsen
Selvbestemmelse – kanskje bra for noen, men ... 72
Risiko – for at noen går til grunne 75
Underskudds- og vekstbehov fra behovsteorien 77
Introduksjon til de tre bidragene som følger 78

OM LIVET OG OM PLANER 81
Av Leif Kåre Fjelde

SELVBESTEMMELSE I ET
PSYKOLOGISK PERSPEKTIV 93
Av Per Lorentzen
Tenke sjæl! 93
Autonomi, selvstendighet og selvbestemmelse 95
Å gjøre det man gjør Best 97
Negativ og positiv frihet 98
Valgets kval 100
Objektiv vurdering 103
Begrepet person og personlig ståsted 104
Fra absolutt avhengighet til selvstendighet 106
Konsekvenser av den utviklingspsykologiske
tilnærmingen 112
Avslutning 113

TEATERGRUPPA SPOR 115
Bearbeidet av Masoud Emami og Reidun Skjølvik
Hvordan vi jobber 115
Om draum og lengt 116
Forteljingar om levde liv 116

TEGNEREN JAN PETTER MYRABØ 127

RESPEKT FOR ANDRES
VALG OG VERDIER 133
Av Karl Elling Ellingsen
Frihetsberøvelse 135
Institusjonell makt 136
Introduksjon til de tre bidragene som følger 137

KJELL – LITT OM LIVET
SOM PASIENT PÅ TRASTAD GÅRD 141
Av Bjørn-Eirik Johnsen og Leif S. Lysvik
Her er en av Kjells innsidfortellinger 141
Kjell forteller videre om livet på avdelingene 142
Han fortsetter på fortellingen sin 142

RETTE TIL SELVBESTEMMELSE 143
Av Wenche Natland Dahlen
Innledning 143
Menneskerettighetene og selvbestemmelse 143
Pasientrettighetsloven og selvbestemmelse 145
Fra barn til voksen 147
Respekten for individet, frihet til å velge 149
Kravet til faglig forsvarlighet
og omsorgsfull hjelp 152
Tvang og makt 154
Ny lovendring, tillegg til pasientrettighetsloven 157
Avslutning 158

DET VAR EN GANG 159
Av Gjermund Jensen og med introduksjon
ved Evy Baustad
Introduksjon 159

EGNE ELLER ANDRES
VALG OG VERDIER? 165
Av Karl Elling Ellingsen
Kan alle utviklingshemmede bestemme selv? 168
Reflekterte praktikere 169
Nothing about us without us 172

Introduksjon til de fem bidragene som følger 174

FRA ORD TIL HANDLING
– ET INNBLIKK I RÅDGIVNINGSGRUPPENS
HISTORIE OG UTVIKLING 175

Av Lars Ove Nordnes

Rådgivningsgruppen i Bærum – RGB blir til 175

Noen av sakene gruppa arbeidet
med det første året 176

Temaer som RGB har jobbet
med etter 1993/1994 177

Samarbeid med andre 178

SKT 181

– basert på møtereferater og protokoller

ULF 185

KAFÉ STEINBUA – OM Å SKAPE
OG DRIVE SIN EGEN MØTEPlass 187

Av Johannes Drabløs etter samtaler
med Janne Rekdal

Nokre refleksjonar 188

DIKT OM LIVET 191

Av Geir Brekke

REFERANSELISTE 193